

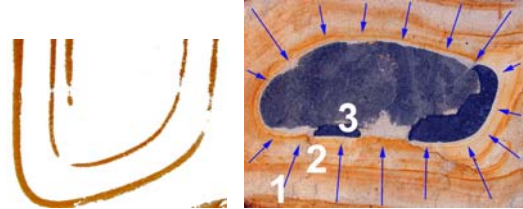

13. Naturen som kunstner - farverne

Mineralriget - Rustringe og Gips

Regnvasket moler er lyst, uvasket moler er sort og halvasket moler er gråt. Den gule farve er mineralet jarrosite. Det kridhvide er gips. Dendritter af Mn-oksider på cementsten er sorte. Dendritter af rust er orange.

Da moleret blev aflejret på havbunden som kiselalge-slam, bevirkede forrådnelsen af algerne, at der ofte var iltvind på bunden, således at der blev dannet svovlbrinte. Denne gas bandt sig til jern, som var opløst i havvandet og dannede mineralet svovlkis (pyrit), der i moleret optræder som sort farve. I dag, hvor moleret er blevet presset op af istidens gletschere, strømmer der regnvand igennem lagene. Dette vand opløser svovlkis, så vandet bliver til fortyndet svovlsyre, som bleger moleret. Jernet afsættes ofte som rustringe i moleret eller i sprækker i moler og vulkansk aske. Enkelte steder vaskes der så meget jern ud af moleret, at der dannes rødsten. Rødsten er smeltevandsaflejringer af sand, grus og sten fra istiden, som er kittet sammen med jernoksider fra moler.

Rustringe Sådan dannes de:

Et: vand siver ind og ilter det sorte ler.

To: rust afsættes i ringe.

Tre: sort moler hvor iltningen ikke nået til

Mineralriget - Dendritter

dannes ved udfældning af mangan eller jernforbindelser langs sprækker i bjergarter, hvor der siver vand igennem. Disse dendrit-udfældninger danner mønstre som kan minde fuldstændig om planter. Dendritter findes imidlertid ofte i hårde bjergarter f.eks. cementsten. Når de optræder i sedimentære bjergarter kan vi se at udfældningerne oftest ikke følger lagdelingen, hvilket viser at dendritterne ikke kan være aftryk af planter. Desværre bliver dendritter nogle steder solgt under etiketten plantefossiler.

